

Hallituksen esitys työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta HE 87/2020

Eduskunnan hallintovaliokunta 10.6.2020

Elina Isoksela

Neuvotteleva virkamies

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kokeilu

- Ehdotus laiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta
- Määräaikainen kokeilu 1.1.2021 – 30.6.2023
- Kattaa 20 aluetta, johon kuhunkin kuuluu 1 – 22 kuntaa
- Kunnat päättäisivät itse yhteistyömuodostaan (kuntalain mukaiset mahdollisuudet)
- Tarkoituksena on saada tietoa yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi: lisäisikö työllisyyttä edistävien tehtävien kuntapohjainen hoitaminen palvelujen vaikuttavuutta ja millä tavoin?
- Koskee valtion TE-toimistojen eräiden asiakasryhmien ja eräiden tehtävien hoitamista kunnan tai kuntaryhmän muodostamalla kokeilualueella
- Tietoa hyödynnetään valmisteltaessa pysyvää työllisyyttä edistävien tehtävien siirtoa valtiolta kunnille
- Tarkoituksena ottaa lisää kuntia, joista säädettäisiin erikseen (täydentävä hallituksen esitys)

Kokeilun asiakasryhmä

Työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kokeilualueella ja jotka

- eivät täytä ansiopäivärahan saamisen edellytyksiä tai
- ovat alle 30-vuotiaita tai
- ovat maahanmuuttajia tai vieraskielisiä

Kokeilualueiden asiakkaiksi siirretään ne, jotka kuuluvat kokeilun asiakasryhmään ja ne, jotka kokeilun aikana täyttävät asiakkuuden edellytykset (ilmoittautuvat työttömäksi työnhakijaksi, muuttavat maahan)

Kokeilualueen tehtävät

- Hoitaa asiakkaan palveluohjaus ja neuvonta
- Myöntää etuuksia: palkkatuki, starttiraha, matka- ja yöpymiskustannusten korvaukset, kulukorvaus
- Päättää työnhakijan omaehtoisen opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella ja tukemisen lakkaamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitetun omaehtoisen opiskelun tukemisesta ja tukemisen lakkaamisesta

Kokeilualueen tehtävät

- **Antaa työttömyysturvalaissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon**
 - Työnhakijan osallistumisesta työllistymistä edistävään palveluun ja palvelun sisältymisestä työllistymissuunnitelmaan;
(vaikutus etuuden korotusosaan)
 - Opintojen todisteellisesta keskeytymisestä, omaehtoisen opiskelun tukemisen tilapäisestä keskeytymisestä ja omaehtoisen opiskelun seurannasta ja opintojen laiminlyönnistä (JTYPL nojalla);
 - Omaehtoisen opiskelun tukemisen tilapäisestä keskeytymisestä, opiskelun seurannasta ja opintojen laiminlyönnistä (KOTO-lain nojalla).
- **Kokeilualue voi ottaa vastaan ja julkaista työnantaja- ja yritysasiakkaan ilmoituksen avoimesta työpaikasta sekä esitellä työnhakijoita**

Valtio hoitaa myös kokeilualueella

TE-toimisto

- Kaikki henkilöasiakkaiden palvelut, etuudet ja työvoimapolitiittiset lausunnot TE-toimiston omille asiakkaille (palveluohjaus, neuvonta, ammatinvalinta- ja uraohjaus jne.)
- Työvoimapolitiittiset lausunnot kokeilun asiakkaan työttömyydestä, opiskelun ja yritystoiminnan vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta sekä työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä.
- Palkkatuki TE-toimiston omien asiakkaiden työnantajille sekä kokeilualueen asiakkaalle, jos palkkatukea myönnetään työnantajalle, joka on kokeilualueen kunta
- Työvoimakoulutuksen opiskelijavalinnat mukaan lukien koulutuksen yhteishankinnat työnantajan kanssa
- Työnantaja- ja yrityspalvelut
 - Tieto- ja neuvontapalveluja
 - Avoimia työpaikkoja koskevien ilmoitusten vastaanotto ja työnhakija-asiakkaiden esittely työnantajille sekä työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen ja työpaikkailmoituksen poistaminen
 - Starttiraha TE-toimiston omille asiakkaille
 - Yritystoiminnan kehittämispalvelut

Valtio hoitaa myös kokeilun aikana

- ELY/TE-toimisto/TE-asiakaspalvelukeskus kilpailuttavat ja tekevät päätökset ostopalvelujen hankinnoista myös siltä osin, kun palveluja käyttävät kokeilualueiden asiakkaat
- KEHA-keskukselle jäävät JTYPL-laissa tarkoitettujen etuuksien maksatukset

Kokeilun resurssit

- Tavoitteena valtion ja kuntien osaamisen ja resurssien yhdistäminen
- Valtion TE-toimistojen henkilöstöstä siirtyy henkilökiertoon kokeilualueiden johdon ja valvonnan alaiseksi asiakkaiden siirtymää vastaava suhteellinen osuus TE-toimistojen henkilöstöstä
- TE-toimiston henkilöstön palvelussuhteet valtioon säilyvät muutoin ennallaan kokeilun ajan (valtio maksaa henkilöstömenot oman henkilöstönsä osalta)
- Kokeilualueet saavat asiakasosuuksiaan vastaavan käyttövaltuuden valtion talousarvion työllisyysmäärärahoihin ja saavat ohjata palveluihin ja myöntää etuuksia asiakkaille käyttövaltuuden ja työllisyysmäärärahojen puitteissa → valtio rahoittaa kokeilussa tarkoitetut palvelut
- Kokeilualueet maksavat omat henkilöstömenonsa ja ovat kokeiluun hakeutuessaan sitoutuneet panostamaan vuosittain 15 % vuonna 2018 maksamastaan työmarkkinatukiosuudesta

TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän käyttö kokeilualueilla

- TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän käyttö tässä laissa tarkoitettujen tehtävien järjestämisessä ja palvelujen tuottamisessa on kokeilualuetta velvoittavaa
- TE-toimistojen asiakastietojärjestelmää käytetään kokeilualueilla henkilökohtaisen käyttöoikeuden turvin, KEHA-keskus myöntää hakemuksesta (samalla tavalla kuin TE-toimistossa)

TE-asiakastietojärjestelmän henkilörekisteri

- Salassa pidettävä henkilötietorekisteri
- Henkilötietojen käytöltä edellytetään samaa korkeaa tietosuojan tasoa kuin asiakastietojen käsittelyltä TE-toimistoissa – säännökset vastaavat eduskunnan vastausta EV 55/2020 vp koskien HE 12/2020 vp, jonka sisältönä on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain päivittäminen Euroopan unionin yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämälle tasolle
- Käyttöoikeus voidaan myöntää vain, jos käyttö on välttämätöntä tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi → kokeilualueet näkevät vain omien henkilöasiakkaidensa tiedot
- Välttämättömänä ei tässä laissa pidetä käyttöä, jos henkilön pääasialliset tehtävät ovat muita kuin tässä laissa tarkoitettuja → Taustalla yleisen tietosuoja-asetuksen periaatteet mm. kohtuullisuus, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimoimisen periaate

TE-asiakastietojärjestelmän työnantajarekisteri

Kokeilualueiden käyttäjät voivat katsella ja tallentaa seuraavia tietoja työnantajista:

- Työnantajan perustiedot

- Palveluprofiiliin tietoja eräin rajoituksin

- Yhteydenotot (TE-toimisto/työnantaja) ja yhteydenoton syyn

- Työnantajan kuvaustietoja

Kokeilualueen käyttäjä näkee:

- Työnantajalle palkkatuella sijoitettujen ja työkokeilijoiden lukumäärän

- Työnantajalle tehdyt työllistämispäätökset ja työkokeilut sekä kokeilualueen asiakkaiden nimet näiden osalta

Kokeilualueen käyttäjä voi

- Tehdä ehdotuksia työpaikoiksi kokeilualueen henkilöasiakkaille ja työnhakijaesittelyjä työnantajille kokeilualueen henkilöasiakkaista

- Nähdä, tallentaa ja tarjota asiakkaille TE-toimiston lisäämiä työpaikkoja, sijoitus- ja työkokeilumahdollisuuksia (TE-toimisto näkee ja voi tarjota asiakkailleen vastaavasti kokeilualueen lisäämiä)

Kokeilun lisäkustannukset

Valtiolle yhteensä 9,3 miljoonan euron lisäkustannukset

- Aluehallintoviraston 1,5-2 htv kokeilualueiden valvontaan
- TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän ja sähköisten palvelujen kehittäminen sekä käytön järjestäminen kokeilualueiden kuntien viranhaltijoille
- TE-toimistojen asiakastietojärjestelmän käytön tuki kokeilualueiden kuntien viranhaltijoille
- Viestintä

TE-toimiston ja sen toimialueen kokeilualueiden yhteistyö

- Yhteistyövelvoite 23 §
- Kokeilualueen työ- ja elinkeinotoimiston ja kokeilualueen on perustettava tasavertaiseen kumppanuuteen perustuva yhteistyöelin
- Sovittaa yhteen ja seuraa alueen työllisyyden edistämisen kokonaisuutta
- Yhteistyöelimen kokoonpanosta ja yhteistyön osa-alueista voidaan antaa tarkempia säännöksiä TEM asetuksella (annetaan yhteistyöelinten riittävän samankaltaisuuden varmistamiseksi sekä kokoonpanon että käsiteltävien asioiden osalta)
- Varmistaa sujuvat asiakasprosessit hallinnollisista rajoista huolimatta ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden erityisesti toimeentuloa turvaavien etuuksien osalta
- Käsittelee asiakasmäärien kehittymistä, resurssien käyttöä (henkilöstö ja määrärahat), ostopalveluhankintoja (kokeilualueiden tarpeiden huomioon ottaminen), sopii työnantaja- ja yrityspalvelujen toimintamallista

Kokeilun seuranta

- Työ- ja elinkeinoministeriön suorittama jatkuva kuukausittainen TE-toimistojen tulosohjauksen ja kuntien palvelujen mittareihin perustuva seuranta
- Vaikuttavuuden arviointi toteutetaan valtioneuvoston kanslian koordinoimalla valtioneuvoston yhteisenä TEAS-hankkeena. TEAS-arvioinnin väliraportit ajoitetaan siten, että niitä voidaan hyödyntää tehtävien pysyvän siirtämisten valmistelussa)
- Seuranta myös TE-toimiston ja sen toimialueen kokeilualueiden yhteistyöelimen tehtävänä: asiakkaan oikeuksien toteutuminen, asiakasmäärät, resurssit

Kokeilun valvonta

- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto valvoo valtakunnallisesti
- Kuntalain 10 §:n 2 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kantelun johdosta tutkia, onko kunta toiminut voimassa olevien lakien mukaan
- Lisäksi kokeilussa myös aktiivista kuntien toiminnan lainmukaisuuden valvontaa
- Valvonta on riskiperusteita ja valvontasuunnitelmaan perustuvaa
- Riskit tunnistetaan muun muassa perusoikeusherkkyiden perusteella:
 - Tietosuoja ja asiakastietojen käsittely
 - Asiakkaiden yhdenvertaisuus toimeentulon turvan ja palvelujen saatavuuden osalta
 - Kielellisten oikeuksien toteutuminen
- Tarvittaessa tarkastuskäyntejä

